

A. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVORSTEL

Wetsartikel 1 (uitgaven/verplichtingen en ontvangsten)

De begrotingsstaten die onderdeel uitmaken van de rijksbegroting, worden op grond van artikel 1, derde lid, van de Comptabiliteitswet 2001 elk afzonderlijk bij de wet vastgesteld en dus ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om de begrotingsstaat van het gemeentefonds voor het jaar 2016 te wijzigen.

Het in die begrotingsstaat opgenomen begrotingsartikel wordt in onderdeel B van deze memorie toegelicht.

Wetsartikel 3 (verplichtingenbedrag als bedoeld in artikel 5, eerste lid, van de Fvw)

Als gevolg van artikel 5, eerste lid van de Financiële-verhoudingswet (Fvw) juncto artikel 6, vierde lid van de Invoeringswet Financiële-verhoudingswet (IFvw), hebben de gemeenten gezamenlijk recht op het bedrag dat in de begroting als verplichting voor het totaal van de algemene uitkering c.a. en de aanvullende uitkeringen is opgenomen.

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
R.H.A. Plasterk

De Staatssecretaris van Financiën,
E.D. Wiebes

B. BEGROTINGSTOELICHTING

Onderdeel uitgaven, verplichtingen en ontvangsten

Uitgaven

In onderstaande tabel wordt een nadere uitsplitsing gegeven van de totstandkoming van het uitgavenbedrag van het gemeentefonds. Ten opzichte van de 2^e suppletoire begroting 2016 is het uitgavenbedrag van het gemeentefonds met € -73.538.000 gewijzigd. De in de tabel weergegeven mutaties worden onder de tabel nader verklaard.

Tabel 1: Totstandkoming uitgavenbedrag gemeentefonds (x € 1.000)

| | |
|--|-------------------|
| Stand uitgavenbedrag vastgestelde begroting 2016 | 27.338.731 |
| Stand uitgavenbedrag 1e suppletoire begroting 2016 | 27.701.587 |
| Stand uitgavenbedrag 2e suppletoire begroting 2016 | 28.198.440 |
| Voorgestelde mutaties bij slotwet 2016: | |
| 1) Realisatie Kosten Financiële-verhoudingswet | -1.447 |
| 2a) Reallocatie algemene uitkering | -16 |
| 2b) Reallocatie integratie-uitkeringen | 13 |
| 2c) Reallocatie integratie-uitkering sociaal domein | 3 |
| 3) Bed, bad en brood | 13.000 |
| 4) Verhoogde asielinstroom | -26.958 |
| 5) Wijziging betalingsverloop algemene uitkering 2016 | 4.876 |
| 6a) Wijziging betalingsverloop integratie-uitkeringen 2016 | -2 |
| 6b) Wijziging betalingsverloop integratie-uitkeringen 2015 | -1 |
| 7a) Wijziging betalingsverloop decentralisatie-uitkeringen 2016 | -62.534 |
| 7b) Wijziging betalingsverloop decentralisatie-uitkeringen 2015 | -167 |
| 8) Wijziging betalingsverloop integratie-uitkering sociaal domein 2016 | -305 |
| Totaal mutaties bij slotwet | -73.538 |
| Stand uitgavenbedrag slotwet begroting 2016 | 28.124.902 |
| <i>Waarvan uitgavenbedrag Kosten Financiële-verhoudingswet</i> | <i>1.264</i> |
| <i>Waarvan uitgavenbedrag Kosten Waarderingskamer</i> | <i>2.104</i> |
| <i>Waarvan uitgavenbedrag Budget A+O-fonds</i> | <i>6.610</i> |
| <i>Waarvan uitgavenbedrag Bijdrage aan VNG</i> | <i>64.951</i> |
| <i>Waarvan uitgavenbedrag Bijdrage gemeenten inzake KING</i> | <i>7.464</i> |
| <i>Waarvan uitgavenbedrag Algemene uitkeringen c.a.</i> | <i>15.695.965</i> |
| <i>Waarvan uitgavenbedrag Integratie-uitkeringen</i> | <i>1.207.888</i> |
| <i>Waarvan uitgavenbedrag Decentralisatie-uitkeringen</i> | <i>1.123.503</i> |
| <i>Waarvan uitgavenbedrag Integratie-uitkering sociaal domein</i> | <i>10.015.153</i> |

De wijziging van het uitgavenbedrag is het saldo van een aantal mutaties:

1) Realisatie Kosten Financiële-verhoudingswet

Het gerealiseerde bedrag komt door de slotwetmutatie € 1.447.000 lager uit dan na de stand 2^e suppletoire begroting 2016 werd geraamd. Dit komt doordat in 2016 minder onderzoeken zijn uitgevoerd. Een gedeelte zal alsnog in 2017 tot uitvoering en besteding komen. Daarom zullen de uitgaven 'Kosten Financiële verhoudingswet' bij Voorjaarsnota 2017 met een maximum bedrag van € 1 miljoen opwaarts worden bijgesteld, conform de bestaande afspraken hierover met het ministerie van Financiën.

2) Reallocatie algemene uitkering, integratie-uitkering en integratie-uitkering sociaal domein

Dit betreft een technische mutatie teneinde de budgetten en de realisatie bij de beide integratie-uitkeringen met elkaar in overeenstemming te brengen.

3) Bed, bad en brood

Dit betreft een overboeking van het ministerie van Veiligheid en Justitie voor het compenseren van gemeenten voor in 2016 gemaakte kosten voor de bed, bad en brood voorziening.

4) Verhoogde asielinstroom

Met de ministeries van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en van Financiën is overeen gekomen dat de niet in 2016 benodigde middelen voor Verhoogde Asielinstroom doorgeschoven worden naar 2017. Daarom zal de begroting van het gemeentefonds bij Voorjaarsnota 2017 met hetzelfde bedrag worden opgehoogd.

5) Wijziging betalingsverloop algemene uitkering

De uitbetalingen aan gemeenten in 2016 blijken hoger te zijn dan bij de 2^e suppletoire begroting 2016 werd verwacht. Het gaat hierbij om een verschil van € 4.876.000.

De reden van het verschil ligt in het feit dat zolang de uitkeringsfactor¹ niet definitief is de omvang van betalingen aan de gemeenten kan afwijken ten opzichte van wat in de begroting vermeld staat. De oorzaak ligt bij het verschil tussen raming van de verdeelmaatstaven voor de bepaling van voorlopige uitkeringsfactor en de verdeelmaatstaven die bij de betalingen worden gebruikt. Indien bij de betalingen de definitieve verdeelmaatstaven niet beschikbaar zijn, worden de gegevens van het vorige jaar gebruikt. Op het moment dat de definitieve gegevens beschikbaar komen, kan het gat tussen begroting en uitbetaling gedicht worden door de uitkeringsfactor aan te passen. Het onderdeel wijziging betalingsverloop algemene uitkering zal bij 1^e suppletoire begroting 2017 dan ook met dit bedrag neerwaarts worden bijgesteld. Deze mutatie bij 1^e suppletoire begroting 2017 heeft dus nog betrekking op het begrotingsjaar 2016.

6a, 7a en 8) Wijziging betalingsverloop decentralisatie-uitkeringen en integratie-uitkeringen 2016

Het blijkt dat bij deze uitkeringen lagere uitbetalingen zijn gedaan dan bij de 2^e suppletoire begroting 2016 werd verwacht. Het gaat hierbij om een verschil van € -2.000 bij de integratie-uitkeringen,

¹ De uitkeringsfactor is de verhouding tussen de voeding van het gemeentefonds en de totale landelijke uitkeringsbasis. De voeding van het gemeentefonds is de jaarlijkse omvang van het gemeentefonds zoals wordt vastgesteld via de normeringsystematiek. De uitkeringsbasis wordt berekend via vermenigvuldiging van het aantal eenheden van een set van verdeelmaatstaven met bijbehorende gewichten (bedragen per eenheid).

€ -62.534.000 bij de decentralisatie-uitkeringen en € -305.000 bij de integratie-uitkering sociaal domein. In tabel 2 wordt een specificatie gegeven van deze bedragen. Deze onderdelen zullen bij 1e suppletoire begroting 2017 opwaarts worden bijgesteld. Deze mutaties in de uitgaven bij 1e suppletoire begroting 2017 hebben dus nog betrekking op het begrotingsjaar 2016.

6b en 7b) Wijziging betalingsverloop decentralisatie-uitkeringen en integratie-uitkeringen 2015

In de 1^e suppletoire begroting 2016 zijn de mutaties wijziging betalingsverloop 2015 voor de verschillende uitkeringen in de begroting van het gemeentefonds verwerkt. In de loop van 2016 zijn diverse openstaande verplichtingen afgeboekt, omdat ze niet meer tot betaling zullen komen. Daarmee samenhangend wordt de mutatie wijziging betalingsverloop 2015 in de slotwet 2016 verlaagd.

Tabel 2: Specificatie Integratie- en decentralisatie-uitkeringen 2016 (x € 1.000)

| | Budget na NJN | Slotwet | Budget totaal | Uitgegeven | Verschil |
|--|-------------------|-----------|-------------------|-------------------|-------------|
| Integratie-uitkeringen | | | | | |
| Correctie waterschapswegen (knelpunten verdeelproblematiek) | 3.374 | | 3.374 | 3.374 | 0 |
| Wmo | 1.161.382 | 13 | 1.161.395 | 1.161.395 | 0 |
| WUW-middelen | 2.361 | | 2.361 | 2.361 | 0 |
| VTH-taken | 40.758 | | 40.758 | 40.758 | 0 |
| Wijziging betalingsverloop integratie-uitkeringen 2015 | 3 | - 1 | 2 | 0 | - 2 |
| SUBTOTAAL IU (excl. Social domein) | 1.207.878 | 12 | 1.207.890 | 1.207.888 | -2 |
| IU Sociaal Domein | | | | | |
| IU Sociaal Domein | 10.015.150 | 3 | 10.015.153 | 10.015.153 | 0 |
| Wijziging betalingsverloop IU Sociaal Domein 2015 | 305 | | 305 | 0 | -305 |
| Subtotaal IU Sociaal Domein | 10.015.455 | 3 | 10.015.458 | 10.015.153 | -305 |
| Decentralisatie-uitkeringen | | | | | |
| A58 Aansluiting Goes | 3.796 | | 3.796 | 3.796 | 0 |
| Actieplan luchtkwaliteit | 9.865 | | 9.865 | 9.865 | 0 |
| Bed, bad en brood | 0 | 13.000 | 13.000 | 0 | -13.000 |
| Bedrijventerreinen (herstructurering) | 522 | | 522 | 522 | 0 |
| Beeldende kunst en vormgeving | 13.500 | | 13.500 | 13.500 | 0 |
| Beter benutten | 2.439 | | 2.439 | 2.439 | 0 |
| Bevolkingsdaling | 11.245 | | 11.245 | 11.245 | 0 |
| Bevorderen arbeidsparticipatie mensen met psychische kwetsbaarheid | 77 | | 77 | 77 | 0 |
| Bijdrage expositie The STEC Food Eindhoven | 250 | | 250 | 250 | 0 |
| Bodemsanering | 56.454 | | 56.454 | 56.452 | -2 |
| Business Marathon Smart Mobility Utrecht | 41 | | 41 | 41 | 0 |
| Buurtsportcoaches | 57.997 | | 57.997 | 57.997 | 0 |
| Citydeal Warm Welkom Talent Amsterdam | 25 | | 25 | 25 | 0 |
| Eigen kracht | 698 | | 698 | 698 | 0 |
| Erfgoed en ruimte | 408 | | 408 | 408 | 0 |
| Faciliteitenbesluit opvangcentra | 7.965 | | 7.965 | 7.965 | 0 |
| Gezond in de stad | 19.846 | | 19.846 | 19.846 | 0 |

| | Budget na NJN | Slotwet | Budget totaal | Uitgegeven | Verschil |
|---|-------------------|----------------|-------------------|-------------------|----------------|
| Green Deal | 3.122 | | 3.122 | 3.122 | 0 |
| Groeiopgave Almere | 6.924 | | 6.924 | 6.924 | 0 |
| HSL Zuid Geluidsproces | 124 | | 124 | 124 | 0 |
| Huisvesting Onderwijs Asielinstroom | 8.000 | | 8.000 | 504 | -7.496 |
| Implementatie Participatiewet | 14.000 | | 14.000 | 14.000 | 0 |
| Innovatieve aanpak energiebesparing | 1.000 | | 1.000 | 1.000 | 0 |
| IPSV | 175 | | 175 | 175 | 0 |
| Jaarconferentie Techniekpact | 40 | | 40 | 40 | 0 |
| Jeugd | 21.700 | | 21.700 | 21.700 | 0 |
| Jeugdwerkloosheid | 3.500 | | 3.500 | 3.500 | 0 |
| Kracht on tour | 180 | | 180 | 180 | 0 |
| Landschappelijke inpassing Nieuwe Hollandse Waterlinie | 2.500 | | 2.500 | 2.500 | 0 |
| Leeuwarden Europese Culturele Hoofdstad 2018 | 2.479 | | 2.479 | 2.479 | 0 |
| LHBT emancipatiebeleid | 1.260 | | 1.260 | 1.260 | 0 |
| Link2work | 75 | | 75 | 75 | 0 |
| Maatschappelijke opvang | 385.057 | | 385.057 | 385.057 | 0 |
| Marken boven water | 56 | | 56 | 56 | 0 |
| MIRT onderzoek A2 | 150 | | 150 | 150 | 0 |
| Nazorg (ex) gedetineerden | 41 | | 41 | 41 | 0 |
| Nota ruimte (Nationale gebiedsontwikkeling) | 4.750 | | 4.750 | 4.750 | 0 |
| Ondersteuning raadsman Loppersum | 449 | | 449 | 449 | 0 |
| OV SAAL MLT Weesp | 250 | | 250 | 250 | 0 |
| Pilot Borging EU migratie | 173 | | 173 | 173 | 0 |
| Projectstimuleringsregeling V | 261 | | 261 | 261 | 0 |
| RSP Zuiderzeelijn | 22.839 | | 22.839 | 22.839 | 0 |
| Scholenprogramma Groningen | 17.625 | | 17.625 | 17.625 | 0 |
| Sterke regio's | 1.100 | | 1.100 | 1.100 | 0 |
| Twinning arbeidsbemiddeling | 250 | | 250 | 250 | 0 |
| Veiligheidshuizen | 7.700 | | 7.700 | 7.699 | -1 |
| Verankering programma verbetering GGZ | 125 | | 125 | 125 | 0 |
| Verhoogde asielinstroom | 190.500 | -26.958 | 163.542 | 121.588 | -41.954 |
| Versterking gemeentelijke aanpak jihadisme | 5.891 | | 5.891 | 5.891 | 0 |
| Versterking peuterspeelzaalwerk | 35.000 | | 35.000 | 35.000 | 0 |
| Vierkant voor werk | 38 | | 38 | 38 | 0 |
| Voorschoolse voorziening peuters | 10.000 | | 10.000 | 10.000 | 0 |
| Voortijdig schoolverlaters (VSV) | 6.765 | | 6.765 | 6.765 | 0 |
| Vrouwenopvang | 118.951 | | 118.951 | 118.951 | 0 |
| We can young | 205 | | 205 | 205 | 0 |
| Weerbaar opvoeden | 309 | | 309 | 309 | 0 |
| Wmo (Huishoudelijke hulp toelage) | 141.223 | | 141.223 | 141.223 | 0 |
| Wijziging betalingsverloop decentralisatie-uitkeringen 2015 | 247 | -167 | 80 | 0 | -80 |
| TOTAAL DU | 1.200.162 | -14.125 | 1.186.037 | 1.123.503 | -62.534 |
| TOTAAL IU en DU | 12.423.495 | -14.110 | 12.409.385 | 12.346.544 | -62.841 |

Verplichtingen

In de volgende tabel wordt ter toelichting een nadere uitsplitsing gegeven van de totstandkoming van het verplichtingenbedrag van het gemeentefonds. Ten opzichte van de 2^e suppletoire begroting 2016 is het verplichtingenbedrag met € -15.147.000 gewijzigd.

Tabel 3: Totstandkoming verplichtingenbedrag gemeentefonds (x € 1.000)

| | |
|---|-------------------|
| Stand verplichtingenbedrag vastgestelde begroting 2016 | 27.338.731 |
| Stand verplichtingenbedrag 1e suppletoire begroting 2016 | 27.660.937 |
| Stand verplichtingenbedrag 2e suppletoire begroting 2016 | 28.157.818 |
| Voorgestelde mutaties bij slotwet 2016: | |
| 1) Realisatie Kosten Financiële-verhoudingswet | -1.189 |
| 2a) Reallocatie Algemene uitkering | -16 |
| 2b) Reallocatie Integratie-uitkering | 13 |
| 2c) Reallocatie Integratie-uitkering Sociaal domein | 3 |
| 3) Bed, bad en brood | 13.000 |
| 4) Verhoogde asielinstroom | -26.958 |
| Totaal mutaties bij slotwet | -15.147 |
| Stand verplichtingenbedrag slotwet begroting 2016 | 28.142.671 |
| <i>Waarvan verplichtingenbedrag Kosten Financiële-verhoudingswet</i> | <i>1.522</i> |
| <i>Waarvan verplichtingenbedrag Kosten Waarderingskamer</i> | <i>2.104</i> |
| <i>Waarvan verplichtingenbedrag Budget A+O-fonds</i> | <i>6.610</i> |
| <i>Waarvan verplichtingenbedrag Bijdrage aan VNG</i> | <i>64.951</i> |
| <i>Waarvan verplichtingenbedrag Bijdrage gemeenten inzake KING</i> | <i>7.464</i> |
| <i>Waarvan verplichtingenbedrag Algemene uitkeringen c.a.</i> | <i>15.651.022</i> |
| <i>Waarvan verplichtingenbedrag Integratie-uitkeringen</i> | <i>1.207.888</i> |
| <i>Waarvan verplichtingenbedrag Decentralisatie-uitkeringen</i> | <i>1.185.957</i> |
| <i>Waarvan verplichtingenbedrag Integratie-uitkering sociaal domein</i> | <i>10.015.153</i> |

De wijziging van het verplichtingenbedrag is het saldo van een aantal mutaties. Voor de verklaringen van de in de tabel weergegeven mutaties wordt verwezen naar de verklaringen bij de overeenkomende mutaties van de 'uitgaven'.

Ontvangsten

Sinds de invoering van de Financiële-verhoudingswet zijn de uitgaven en de inkomsten op grond van artikel 4 van die wet over ieder uitkeringsjaar aan elkaar gelijk. Ten opzichte van de 2^e suppletoire begroting 2016 worden de ontvangsten met € -73.538.000 gewijzigd.